

Enligt sändlista

Naturfund

Nya gränser och föreskrifter samt skötselplan för naturreservatet
Asunden, Gotlands kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Asunden

Kommun: Gotland

Socken: Othem

Läge: Ca 10 km väg från Lärbro k:a

Kartblad: Ekonomiska kartbladet 079 06
Topografiska kartbladet 7J SO/NO

Gräns: Innerkanten av den punktstreckade linjen på
bifogad karta, bilaga 2

Areal: ca 8 ha

därav landareal: ca 3 ha

Fastighet: Asunden 1:1

Markägare: Staten genom fortifikationsförvaltningen

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län

Beskrivning av området

Asundens naturreservat ligger på östra sidan av ön Asunden, den största av öarna utanför Slite. Inom naturreservatet som är ca 100 meter brett och ca 450 meter långt, finns ett stort antal stora raukar, av vilka några hör till de mäktigaste på Gotland. Området sluttar österut från reservatets västra gräns, vilken som högst ligger drygt 10 meter ovan havsnivån. Reservatets östra gräns utgörs till största delen av en några meter hög klint som stupar ned i havet. Buskar och träd saknas så gott som helt inom området.

Ärendets beredning

Raukområdet på Asunden avsattes som naturminnesmärke år 1930. Naturminnet överfördes till naturreservat i och med 1964 års

1986-03-24

11.1211-909-85

naturvårdslag. Under slutet av 70-talet, i samband med militär exploatering av ön, uppmärksammades hela ön Asunden som ett mycket rikt naturområde. Främst var det öns rika fågelliv som föranledde ett förslag om ett naturreservat omfattande hela ön. Naturreservatet kom ej till stånd, men bestämmelser för utnyttjandet av ön utarbetades gemensamt av länsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen.

I samband med att en skötselplan nu fastställs för naturreservatet Asunden, omfattande raukområdet på öns östra sida, revideras samtidigt föreskrifterna för naturreservatet.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Raukområdet på östra sidan av Asunden hör till de större på Gotland. Några av raukarna är mycket mäktiga och hör till de största på Gotland. Asunden och dess raukfält har liten betydelse för det allmänna friluftslivet eftersom ön utgör befästningsområde och obehöriga ej för närvarande har tillträde. Tillstånd till besök utfärdas dock i enstaka fall. Ur vetenskaplig synpunkt måste raukområdet anses som mycket värdefullt.

För att förhindra uppkomst av träd och buskar inom området är det lämpligt att sätta in vegetationsbegränsande åtgärder inom de 10 närmaste åren.

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda raukarna inom raukområdet på Asunden och i närliggande vattenområde. Raukarnas omgivning skall vara öppen, utan eller med endast liten förekomst av träd och buskar.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 2) bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedom om landets natur och sin skönhet. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) att naturreservatet Asunden även skall omfatta vattenområdet ut till 100 m från strandlinjen vid normalvattenstånd enligt bifogad karta, bilaga 2. Länsstyrelsen beslutar vidare att reservatsbestämmelserna skall ha nedan angivna lydelse.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (SFS 1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

---

De föreskrifter som gör att Ni inte helt kan använda Er fastighet som Ni vill har länsstyrelsen delat in i två grupper. Till den första hänförs sådant som länsstyrelsen normalt inte medger tillstånd till. I undantagsfall kan tillstånd medges om synnerligen starka skäl föreligger och områdets naturvärde endast i ringa mån påverkas.

Till den andra gruppen hänförs sådant som länsstyrelsen kan ge tillstånd till efter prövning av omfattning, läge och utformning.

Grupp 1

- utföra nybyggnad eller anläggning
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla eller utföra annan markberedning
- anordna upplag
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa eller upplåta plats för tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- skogsplantera
- anlägga hamm, brygga eller anordna uppläggningsplats för farkoster
- anlägga eller upplåta plats för tältplats eller plats för husvagnsuppställning
- upplåta mark för militära övningar som medför terrängkörning, grävning, sprängning eller skjutning

Grupp 2

- upplåta mark för tävlingar och lägerverksamhet
- anordna någon form av arrangemang varigenom allmänhetens fria tillträde till reservatet begränsas.

Föreskrifterna under C, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

1986-03-24

11.1211-909-85

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtagas inom området som framgår av till detta beslut fogad fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

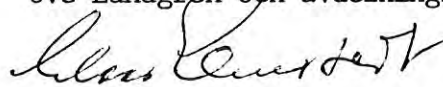
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukarna eller övrigt fast berg
- framföra eller parkera motordrivet fordon
- tälta eller uppställa husvagn
- göra upp eld

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen som framgår av bifogad skötselplan. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen. Den ekonomiska utredningen i bilaga 4 fastställs dock inte.
  2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
  3. Naturvårdsförvaltare skall vara skogsvårdsstyrelsen i länet, som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen och berörda markägare vid förvaltningen.
- ./.. Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga formulär A.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet har deltagit landshövding Claes Elmstedt jämte ledamöterna Gunhild Bolander, Eric Carlsson, Torsten Frölich, Torsten Gustafsson, Fred Henningson, Bertil Jakobsson, Ingvar Kolmodin, Henry Lindkvist, Jan Lundgren, Per-Axel Nilsson, Lennart Pettersson, Yngve Pettersson, Ingibjörg Sigurdsdottir och Bertil Wiberg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit länsrådet Jan Björklund, 1:e länsassessorn Nils Strehlenert, länsarkitekten Peter Ringborg, länsantikvarien Marita Jonsson, överlantmätaren Ove Lundgren och avdelningsdirektören Per Hansson, föredragande.

Claes Elmstedt

Per Hansson

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till regeringen,

jordbruksdepartementet

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Regeringen **måste ha fått** Er skrivelse inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan regeringen inte ta upp Er överklagande.

- tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- tre veckor från den dag då beslutet är daterat
- två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- två månader från den dag då beslutet är daterat
-

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
Bostadsdepartementet
Civildepartementet
Finansdepartementet
Försvarsdepartementet
Industridepartementet
Jordbruksdepartementet
Justitiedepartementet
Kommunikationsdepartementet
Socialdepartementet
Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ASUNDEN

Ett förslag till skötselplan upprättades under oktober 1985 av Jens-Henrik Kloth vid länsstyrelsen. Planen har remissbehandlats, bearbetats och slutligen fastställts den 24 mars 1986 av länsstyrelsen.

Skötselplanen består av:

- I ALLMÁN BESKRIVNING av naturreservatet, innehållande administrativa data, grund för beslutet samt föreskrifter
- II PLANDEL, med följande avsnitt:
  - 1. Disposition och skötsel
  - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
  - 3. Tillsyn
  - 4. Dokumentation av utförda åtgärder
  - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Se beslutet.

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Grunden för beslutet

Raukområdet på östra sidan ön Asunden avsattes som naturminnesmärke redan 1930. Det överfördes sedermera till naturreservat enligt 1964 års naturvårdslag. Raukområdet hör till de större på Gotland och innehåller flera mycket mäktiga raukar. Området är mycket värdefullt ur vetenskaplig naturvårdssynpunkt men har liten betydelse för den sociala naturvården eftersom tillträdesförbud råder.

Ändamålet med reservatet är att skydda raukarna inom naturreservatet och att bevara raukarnas omgivning öppen, utan eller med endast litet inslag av träd och buskar.

Föreskrifter

Se beslutet.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Asundens naturreservat är ca 450 meter långt i nordsydlig riktning och som bredast ca 100 meter. Reservatet omfattar ca 7 ha, varav 3 ha land och 4 ha vatten.

Inom området finns drygt 25 raukar som är mer än 2 meter höga. Den högsta rauken, hela 9 meter hög, står i strandlinjen i områdets norra del. Här står också "predikstolen", en väldig rauk som är den enda namngivna.

Området sluttar från väster, där högsta punkten ligger drygt 10 meter över havsnivån, mot öster ut i havet. På några ställen inom reservatet framträder enstaka mycket kraftiga strandvallar som dock mestadels är övervuxna av en kraftig grässvål. Någon serie av mäktiga vallar finns ej utbildad som på andra delar av Asunden. I östra delen av reservatet går berggrunden i dagen, till största delen i form av en flat kalkhäll som sluttar svagt mot öster. Hällen som på några ställen är hela 5-6 meter bred och barspolad, avslutas mot öster av en mellan 2 och 4 meter hög klint som stupar ner i havet. Nedanför klinten ligger som regel väldiga kalkstensblock som havet brutit loss från klinten.

I norra delen av reservatet saknas klinten. Här står områdets högsta raukar nere i strandlinjen. Här finns också några 2-3 meter höga raukar, upp till ett 10-tal meter ut från land.

Vegetationen inom reservatet består av en till största delen ganska frodig gräsväxt. Älväxing och fårsvingel dominerar. Stånds förekommer rikligt, särskilt där strandvallarna är hårt svallade. Spåtistel är en annan karaktärsväxt, medan tulkörten endast förekommer sparsamt. På några ställen där vatten sipprar fram ur sluttningen, trivs en fuktighetsälskande vegetation, dominerad av hästhov och med förekomster av bred-kaveldun. Buskar och träd saknas nästan helt. Ett tjugotal tallplantor i mellersta delen av reservatet är fortfarande små (max 1,5 meter höga), men ser ut att vara mycket livskraftiga. Förutom tallarna finns av buskar endast enstaka exemplar av rosbuskar och mycket små enar.

På hela ön Asunden präglas naturen mycket starkt av det fårbyte som pågått under mycket lång tid. 1980 slöts ett avtal som inneburit att nordvästra delen av ön hägnats in och årligen betats av får. På övriga delar av ön saknas dock fåren sedan länge, vilket innebär att igenväxningen har tagit sin början.

Fågellivet är mycket rikt på Asunden som helhet. Under fyra inventeringar på 60-talet påträffades 35 häckande fågelarter på ön. På en av raukarna inom naturreservatet hade pilgrimsfalken förr sitt bo.

När naturreservatet besöktes 85-10-24, prickades alla raukar högre än 2 meter in på en karta. Dessa raukars högsta höjd mättes varvid värdet avrundades till närmaste hela eller halva meter. Raukarnas omkrets vid basen mättes även, varvid värdet avrundades på samma sätt. Kartan, bilaga 3, visar raukarnas läge, höjd och omkrets. Området fotograferades också vid besöket. De svartvita bilderna förvaras i länsstyrelsens arkiv.

3.2 Markanvändning

Allmänheten har ej tillträde till ön Asunden. Tillstånd kan erhållas efter ansökan hos ansvarig på KA3. Antalet besökare torde dock vara mycket litet. I vilken utsträckning området används för militära övningar är oklart. Att döma av kvarlämnat övningsmaterial har övningar med eldhandvapen förekommit. Lättare spår efter fordonstrafik inom reservatet registrerades vid besöket.

3.3 Tillgänglighet

Asunden har förbindelse med Hammarslandet i norr från Boudden, via en vägbank. Allmänna kommunikationer finns inte i närheten, vilket har mindre betydelse eftersom allmänheten ej har tillträde till ön.

3.4 Information

En informationsskylt som står i reservatets norra gräns är söndervittrad och helt oläslig. En skylt i länsstyrelsens serie i nya informationsskyltar finns framställd.

- II PLANDEL
- 1 DISPOSITION AV MARK OCH VATTEN
- 1.1 Övergripande mål

Målet för naturreservatets skötsel skall vara att bevara de marker som omger raukarna öppna.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

När det gäller raukområden eftersträvar man som regel att raukarnas omgivning hålls öppen, utan eller med endast litet inslag av träd och buskar. Detta mål gäller dels för att man vill bevara en naturtyp som varit förhärskande under de senaste århundradena, men även för att raukarna skall framträda tydligt.

Asundens naturreservat saknar idag så gott som helt både träd och buskar. Detta är dels ett resultat av det utsatta läget, men beror främst på att området utsatts för bete. När betet nu upphört har igenväxningen tagit sin början. Trädens och buskarnas kolonisation går relativt långsamt på det utsatta läget. Det tjugotal tallplantor som etablerat sig ser dock ut att växa snabbt.

För att förhindra igenväxning av raukområdet bör alla träd och buskplantor som uppkommer ryckas upp med roten. Denna åtgärd bör vidtas regelbundet med högst 2 års intervall. Rotryckning utförs av ambulerande tillsynsmän.

- 2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV
- 2.1 Övergripande mål

Eftersom allmänheten endast har tillträde till raukområdet efter sökt och beviljat tillstånd, är det i princip inte nödvändigt med anordningar för allmänheten. En informationstavla kan dock vara lämplig i syfte att upplysa de många militärer som kommer i kontakt med området och det fåtal som besöker området civilt.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuellt.

2.2.2 Information

Den informationsskylt som finns färdigställd, bör monteras på en

diskret trätavla som sätts upp i reservatets norra gräns, där en söndervittrad skylt står nu.

2.2.3 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

3. TILLSYN

Ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av området.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader och finansiering av naturvårdsförvaltningen samt förhållanden som hotar naturvårdsintresset.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har gjort en ekonomisk utredning den 31 oktober 1985 av beräknade kostnader perioden 1986-2000.

Se bilaga 4.

5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

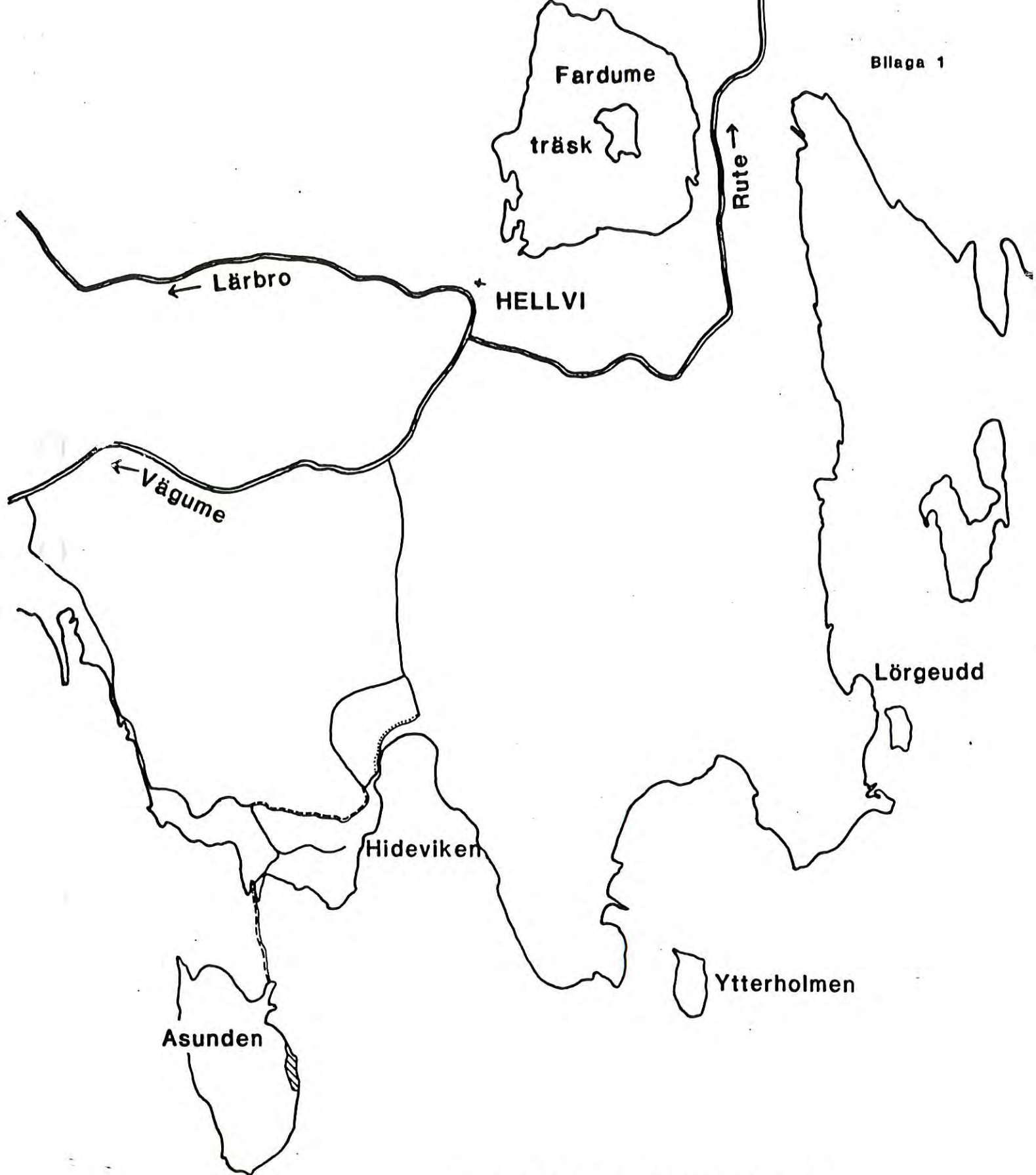
Bekostas av staten genom statens naturvårdsverk:

Utmärkning av naturreservatets gräns, framställning och utplacering av informationsskyltar rotryckning av träd- och buskplantor samt ambulerande tillsyn.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Karta med höjdangivelser för de högsta raukar
4. Ekonomisk utredning

NATURRESERVATET ASUNDEN

Översiktskarta 0 1 2 3km

BESLUTSKARTA

Norderudde

Bodudden

Svarta viken

ASUNDEN 1:1

i

Kalvhäll

Smällhulet

gräns för naturreservatet

föreslagen informationsskylt

0 100 200 300 400 500 m

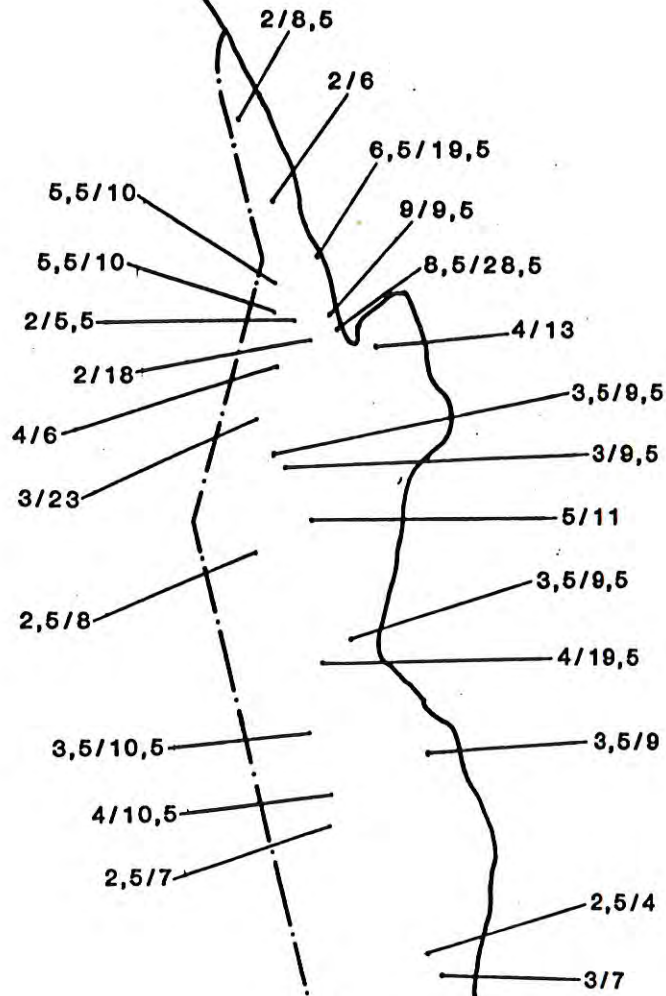
GRUNNET 1:1

NATURRESERVATET ASUNDEN

RAUKAR HÖGRE ÄN 2 METER

högsta höjd/omkrets vid basen (meter)

Sändlista

Fortifikationsförvaltningen, Gotlands
kustartilleriförsvar, Fack
620 35 FÅRÖSUND

2 ex Statens Naturvårdsverk
Box 1302
171 25 SOLNA

Skogsvårdsstyrelsen
Box 1213
621 23 VISBY

Gotlands kommun
621 81 VISBY

Byggnadsnämnden, Gotlands kommun
621 81 VISBY

Gotlands naturvårdsförening, c/o Dan Lundgren
Kommunkontoret
620 12 HEMSE

Gotlands ornitologiska förening, c/o Stellan Hedgren
Bangårdsgatan 10
621 45 VISBY

Gotlands botaniska förening
Box 2139
621 02 VISBY

Gotlands Hembygdsförbund
Box 2038
621 02 VISBY

Gotlands skarpskytte- och jägaregille
Rostockergränd 2
621 55 VISBY

Handikappförbundens centralkommitté
Box 1277
621 23 VISBY

Vägförvaltningen i Gotlands län
Box 266
621 02 VISBY

Distriktslantmätaren
Artillerigatan 2 B
621 45 VISBY

Lantbruksnämnden i Gotlands län
Box 1144
621 22 VISBY

Polisstyrelsen
Box 1153
621 22 VISBY

Gotlands Energiverk AB
Box 17
620 30 SLITE

Televerket
Fack
601 01 NORRKÖPING

Televerket
Box 1264
621 23 VISBY

2 ex Gotlands militärkommando, sektion 8 + Utb
621 86 VISBY

Stig Högström
Neptungatan 21
621 41 VISBY